

BÉTSI MAGYAR KURIR.

Nr.

Indult: Pénteken, October' 31-dikén, 1854.

36.

SVÉTZIA ÉS NORVÉGIA.

Lindeberg a' Justiz hivatalnál azt kérte, melly szerint a' Sved Udvari Törvényszék, azon okokra nézve, mellyeken az ellene hozott halálos ítéletet alapította, számadás alá vonattassék.

G Ö R Ö G O R S Z Á G.

Naupliából Sept. 18-ról írják: A' Residentziának Athenéba leendő általtétele, végképpen elhatározottatott: Ő Felsege Otto Király, ekkoráig, Korinth, és Athene között habozott, de végre még is az utolsóra esett a' választás, ide való útazása alkalmával, annyival inkább, mivel imez új fő városba, az Ország nagyobb birtokosai, szívesebben fognak költözködni.

T Ö R Ö K O R S Z Á G.

A' Pestis általános rémülést okoz. A' gazdag Törökök, nagyobb részint falura húzódnak, 's a' kereskedők elhagyják foglalatosságukat, hogy életjüket megmenthessék. A' sok halálesetek, idejárulván a' beállott rossz idő, egészen megakasztják a' fő városnak, a' falukkal való öszveköttetését, és kereskedését: azomban reményleni lehet, hogy éppen a' megváltozott időméréséket, az egészségi állapotra jó befolyással leend.

Az eddigleni görög Patriarchának elbocsátását, 's helyébe egy újnakkineveztetését, a' mit némelly Európai lapok önnkenytenek állítanak, a' Török Ujság ekképpen adja elé: „Ő Felsege, kinek szíven fekszik mindegyik jobbágyának java, az eddigleni görög Patriarchát Constantinost, öregsé-

gét, melly miatt hivatalával járó kötelességének telyesítésére képtelen volt, tekintvén, — a' Patriarchaságtól felmentette, 's helyébe a' Metropoliták egyes akarattal történt választások után, a' Tirnovai Metropolitát, ki szinte Constantinosnak neveztetik, ezen új Patriarchaságban megerősítette.

N A G Y B R I T A N N I A.

(Morning Post.) Kelet Indiából jelentik: Lord Bentink útazása közben megbetegedett, és Bangaloréban fekszik.

Miólta a' Kelet Indiai társaság Monopoliuma eltöröltetett, Londonba legelőször szállított Singaporéból thea, és így ezen tikkellyel való szabad kereskedés immár megnyitott.

London Oct. 16 kán. Ma estve, mind a' két Parlahentház, könyvtárasától, a' Committéé teremmel, a' szónok házával, és a' Clerceknek lakásaikkal együtt elégett. Westminsterhall, és a' törvény Udvarok megmentettek. A' tűz estveli 6 órakor a' felsőháznak kávéházában támadt, az egész épületet melegítő tsöveknek vigyázatlanul történt befűtése által, 's még éjfélkor el nem óltatott.

Demerarából és Berbicéből jelentik: A' Negerek közötti nyughatatlanságok már megszűntek, és miután a' rend Essequéoban is helyreállott, a' katonák onnan legközelebb másuvá rendeltetnek.

Említést érdemel, hogy Londonban némelly fő Aristocratáknak familiai Ünnepek, olly nagy pompával megy:

véghez, mellyről a' külföldieknek megfogások sints. Ide tartoznak nevezetesen a' Majorennitásnak kinyilatkoztatása, melly rendesen a' Parlamentbe való lépéssel vagyon öszveköltve, a' mi természetesen az egész familiának politikai helyzetére nagy befolyással vagyon. Minél gazdagabb, és előkelőbb a' familia, annál fényesebb az Ünnepe is, mellyben Angoly régi szokás szerint, minden házhoz tartozók részt vesznek. Legtündöklőbb volt legközelebb Oct. 1-jén a' 22 esztendő Viscount Miltonnak, Gróf Fitzvilliam édes Átja által, Majorennissá lett kinyilatkoztatása. A' nagy vár kerülete, tömve volt vendégekkel, a' mennyiben 1400 meghívó tzedula osztogatott ki. Villafüstök délutáni 5 órakor tartatott. A' vár kivilágosítása, 2 Londoni Mivészértőre biztattott. Estve 9 órakor jelent meg az első kotsi, katonai muzsikától fogadtatva. A' kotsik számára épített sikátor alá czerenként gyülekeztek, 's azon kívül, egy Angoly mértföldnyire láttatott a' néptömeg. A' bál 9 óra után kezdődött quadrillal, mellyet a' többek között Hertzeg Devonshire, és Lord Morpeth is tántzoltak. A' nagy — 60 lábnyi hosszú, 's ugyan annyi szélességű, és 40 lábnyi magasságú tántz teremben, a' Galleria tömve volt, mivel Lord Fitzvilliam nyilván meghagyta, hogy senki se utasittassék el, a' ki valamit látni akar, és így egész délután, 20,000 nél egymásután, többen botsáttattak bé. Mind e' mellett a' legkissebb rendetlenség sem történt. Az ételek reggeli 2 órakor hordattak fel, mellyek a' levest, és a' sültteket kivéven, mind hideg készítményből állottak. Négyyszer terítették egymás után asztalt, 's mintegy 2000 személy vendégléttet meg. Az utolsó kotsi reggeli 7 órakor távozott el. A' dolog úgy volt intézve, hogy 500 kotsi, és 1000

ló, a' vár körében, könnyen elférhett. Ez, félszázad óta 5 dik illy nemű családi ünnep ezen palotában.

Oct. 14 kén estve, London, Marylebonei Egyház Biztossága — a' Szegénységet illető törvény felett tanáskozott. A' jelen volt tagok közzül, Vilson Ur ekképpen nyilatkozott: „Nem szándékom az Urak figyelmeket, amarüt billre fordítani, hanem az írott, természeti, és törvényes just akarom megvizsgálni, mellyre a' szegények méltán számot tarthatnak. (halljuk) Tudják az Urak, hogy a' szegényeknek mindég meg volt ez a' jussok, a' miolta az Angoly Státus fennáll, sőt jólléttünket azon módnak tulajdonítom, melly szerint Angliában a' szegények ruházkodnak, laknak, és táplálják magokat. (halljuk) Azt mondják ugyan, hogy azon törvényeket nem is akarják eltörölni, de én azt hiszem, hogy éppen Erzsébet Királynének 43 dik tzikkelyét akarják felfüggeszteni. Ez, — úgy látszik előttem, első próbájok a' Status gazdáknak, hogy Systemájokat az Országba béhozzák. Ezen oskolának feje, maga a' Lord Cantzellarus, mert jól emlékezem, Uraságának a' Felsőházban tartott beszédjére, mellyben Erzsébet Királynének említett törvényét boldogtalannak nevezte, a' miből nyilván lisül, hogy végre ezen törvényt egészen el akarják törölni: ha tehát egy illyen férjfi ekképpen nyilatkozik, valóhan ideje, olly rendszabásokra elkészülni, mellyeket az Ország nyakára szándékoznak tolni. Nem hihetem, hogy sokan, a' bill javallatjakor meg ne tsallattattak légyen, a' mi némelly tagoknak későbbi viseletjeből kitetszik. De visszatérek a' szegények jussaikra, mellyeket elidegeníthetetleneknek lenni tartok. A' szentírás tanítása szerint, a' szegény mindég számot tarthat másoknak segedelmekre, ha önmaga nem

képes magának valamit szerezni: ugyan azt állítják minden századnak legnagyobb férjfiái is, kik a' közönséges jusról írtak volt. Ha már most a' szegényeknek imez jussaik veszedelemben forognak, ideje, hogy mindenki, nevezetesen a' középrend, amaz jussok megsemmisítésére tzelzó igazságtalan törekedéseknek ellentálljon. (tetszés.) Ennél fogva azt javallom, határozás-sék el, hogy az ángoly segínyiséget illető Systema, igazságon alapul, 's a' közjónak előmozdítására van számítva. " Streck Ur támogatta a' javallatot, 's véleménye odajárult, hagyattassék meg mind az Egyháznak, mind a' szegénység Elöljáróinak, és Igazgatóinak, hogy a' szegénység biztosait a' templomigazgatásába való minden beavatkozástól tiltsák el. " Azután Hibble Ur így szóllott: „Tsaknem félnék véleményemet nyilván kimondani, ha hogy nem vólnék a' Marylebonei Egyházvidékben. Valóban én nem kevésbé kívánom, mintakárki más, a' szegényeknek javokat: az utóbbi 10 esztendőt philanthropicai munkában töltöttem, 's szívemen fekszik, a' szegényeknek jussokat ezentúl is védelmezni: De az hiszem, hogy a' szegényeket illető bill, ezeknek javokat támogatja, nem hogy tsonkítaná. (tartós morgás.) A' szegények nyomorúságok, Erzsébet ideje óta nevedekett. VIII dik Henrik Országglásának 22 dik esztendejében, az első törvény hozatott, melly adakozást parantsolt. Én azt mondom, hogy Erzsébet 43 dik törvénytzikkelye, nem hoz a' szegényre boldogságot. Megengedem én, hogy a' szegényeknek jussaik, tsonkittattak az Aristokratzia által, és hogy a' dolgozó rend jóllétte, főképpen a' nagyobb bérlelés általmegtökkent, — úgy, de ezt mind most meg nem lehet változtatni. Igaz, hogy, erre a' billre nints szükség a' főváros-

ban: de hát vallyon el lehet e' kerülni a' földművelőknél is? Kérem a' Gyülekezetet, ne hidje, mintha a' biztosok, meg akarnák segedelemtől fosztani a' szegényeket: hiszen meg van határozva, hogy mindegyik Egyházi kerületben, két Békebiráknak megengedtetik, öreg, és beteges emberekről, a' dolgozó házon kívül is gondoskodni. Ha ez a' bill kegyetlen, azt mondom, hogy a' szegények Elöljárói, és Igazgatói, az utolsó 18 hónapban, már magok is, ezen alap szerént munkálódtak. Hogy a' Rormánynak, Patronatus vólna a' tzelja, tagadom: a' vizsgálati biztosságnál egyetlen egy tag sem völt a' Rormány részéről, mellynek ezen bill, eredetét köszönhetné. (halljuk, és tartós félbenszakasztás, a' midőn a' tanátskozás elhalasztása kívántatik) Nem szép, hogy az Urak illy módon félbenszakasztanak! Kivánnom kellett vala, hogy a' helybeli tisztviselőknak, az új bill által, nagyobb hatalom adódott légyen: de úgy hiszem, jobb, ha a' felelet terhe másutt fekszik. A' Biztosságnál 3 elökelő férjfiúi vagyon (morgás) azután ott az alsóház, mellynek azok, felelettel tartoznak! Erre ismét a' vitatás elhalasztása kívántatott, a' midőn a' Gyülekezet, nagy nyughatatlanság közt eloszlott.

NÉMET ORSZÁG.

Oct. 21-kén Vunsiedel szorgalmatos kereskedő város, nagy részint elégett. Előleges tudósításoknál fogva, 150 épületnél több lett a' sebesen elterjedő láng prédájává.

BELGIUM.

Oct. 13-kán a' Genti játékszínben verekedés völt: erre okot valami Thibaut nevű játékosné szolgáltatott, a' ki avval vádoltatott, hogy egy más helyen, beszédjében illetlen kifejezésekkel élt légyen. Egy Politzia biztos

poson vágást kapott, 's a' dolog annyira ment, hogy a' játékosokra kolompérral hajigáltak. Egy hírlap szerint, katonatisztek voltak az egész rendtelenség szerzői. Miután a' béke nagy nehezen helyreállított, Thibaut a' Regisseurrel megjelent, 's kinyilatkoztatta, hogy a' rea' fogott kifejezéseket soha sem használta légyen. Erre a' játék, békében tovább folytattatott.

PORTUGALLIA.

Dom Pedró nak temetése 28 kán éjjel, ennek végső rendelése szerint, tsak a' Generálisok eltakarításoknál szokásban lévő pompával, ment véghez. Terceira Hertzeg halotti beszédet tartott sírjánál a' korán elhunyt, a' ki a' San Vicente da Fora templomba temettetett. A' koporsón lévő felírás ekképpen volt: „D. O. M. Petrus IV. Portugalliae, et Algarbiarum Rex, Primus Brasiliae Imperator, ac Bragantiae Dux. Joan VI. Imper. ac Regis Filius. Patriae Libertatis Assertor et Vindex, dum Regnum in Filiam Carissimam Mariam II. sponte translatum, Ejus Nomine regetur, obiit, maximo omnium Lusitanorum Luctu, Die XXIV. Septemb. Anno Dom. MDCCCXXXIV. Aetatis suae XXXVI.“

Az Udvar Sept. 28 kán Necessidade palotába ment. Oct. 2 kán kézsókolás volt Ajuda palotában, mellynél az özvegy Tsászárné jelen nem volt. Donna Isbella Maria, a' Királyné mellett állott. Bayard Ur, külső dolgokra ügyelő Status Titoknok Lisbonában, Angliába érkezett. Utazásának tzelja, hogy általadja Leuchtenberg Hertzegnek, a' Don Pedro által testált kardot, 's egyszersmind ötöt (Leuchtenberget) hívna meg Lisbonába, előmutatván mind azon hitelesirványokat, mellyek a' Királyné, és a'

Hertzeg között történendő egybekelésre megkívántatnak.

FRANTZIA ORSZÁG.

(Journal de Paris.) Dom Miguelnek, Spanyol Országba lett érkezése, merő költemény.

A' Draguignani, és Grassei Nemzetigárdisták feloldoztattak, és lefegyverkeztettek. Az utóbbi városba, a' 10-dik könnyű gyalog regementből küldetett egy osztály, 's az amazoktól elszedett fegyverrel felöltetett.

Oct. 11-kén a' Praefecturalis Tanács második ízben határozza, hogy Gróf Leon, a' Sz. Demisi Nemzetigárda Commandánságtól 2 hónapra elmozdítassék. Mihelyt ez a' határozat közhiré lett, minden Gárdisták letették fegyveröket, 's kinyilatkoztatták, hogy többé nem szolgálnak. A' Gróf azonközben gondolatra birni azon biztosítással, hogy ő már a' Status Tanátszhoz appellált, 's reményli, ügyének jobbra fordulását. Társai azonban hajthatatlanok maradtak, 's minden kérésre, beszédre, ez volt a' rövid felelet: „Nints Commandans, nints katonák!“

A' napokban, két dramaticus elenség, egymint Dumas Sándor, és Gaillardet, párviadalra keltek. Először pistolyból löttek, de egyik sem talált: azután kardot rántottak, 's addig akartak hadakozni, míg valamelyik a' tsata piatzon nem marad: de a' tanúk közbenvetették magokat; kinyilatkoztatván, hogy további vetélkedésnek helye nem lehet, a' mire mind a' kettő kezett fogott, 's barátságosan vált meg egymástól.

ELEGYES TUDÓSÍTÁSOK.

(Journal de Francfort) Kötelességünknek tartjuk, ellene mondani, —

egy — a' Messengerben foglalt következendő költeménynek. „Varsóban egy nevelőintézet állított fel fiatal leányok számokra, bizonyos Vilcynska 'Susánna lévén a' fő felügyelő asszony. A' Messenger azt hirtelte, hogy ezen intézetben, egy 15 esztendőseleányka, a' klaviron ezen dallt jádzott a légyen: „Még nem vezett el Lengyel Ország!“ a' mit valami Spion meghallván, azonnal fülébe súgta Storozenko Generál, Varsó Alkormányozójának, ki elősietett, 's a' leányt karon fogva, magával a' fő strázsára hurtolta, hol elebb meglakolván, azután közakoktól az intézetbe visszaküldetett. Hogy mind ezekből egy betű sem igaz, eléggé bizonyítja, a' fő felügyelő Asszonynak — Varsóban a' Frantzia Consul által hitelesített nyilatkozása, mely a' Messenger szerkeztetőjének is megküldött Oct. 2-kán hiteles párban.

A' középtengeren lévő gőzhajók száma majd minden nap nevekedik. A' rendszeren Marseille, Genua, Livorno, és Nápoly közt menő gőzhajékhoz, még az idén kettő járuland, az egyik 120, a' másik 180 ló erőnyi. Két angol gőzhajó, minden héten egyszer rendszeren jár Marseilléből, Livornóba, és innen vissza, egy Szardíniai, Genuából Livornóba minden Szombaton, 's Szerdán tér vissza. Két másiknak Algier, és Marseille közt leendő öszveköttetése. Egy frantzia hajó, minden 14 napon Marseilléből, Gibraltárba indul: egy másik minden héten egyszer Barcelonába, a' harmadik Toulonba, és Corsicába. Livornóban, egy nagy társaság állott öszve. Az Angliában, és Skótzsiában, ennek számadására épített gőzhajók bjárják az Afrikai partokat, egész Egyiptomig, és Görög Országig. A' Livornóból, Konstantinápolyig teen-

dő utazás, 7 napig tart, 's a' hajó csak háromszor állapodik meg, hogy köszénnel megrakodjék.

B É T S.

Ő Ts. K. Felsége Sept. 25-kén költ kir. határozata által a' magyar királyi hétszemélyes Táblánál megüresült valóságos Táblabírói hivatalra a' Főrend közül Báró Perényi 'Sigmond Urat eddig magyar kir. Helytartói Tanátsost és az Országos Biztosság Alkormányozóját méltóztatott kegyelmesen kinevezni.

Ő Ts. K. Felsége méltóztatott Fenséges Nádorispány Ő Ts. K. Főhertzege fiaihoz nevelési ügyelvé báró Droszte Ödönt ts. k. aranykultsost és főhadnagyot kegyelmesen kinevezni.

Ő Ts. K. Felsége méltóztatott Oct. 22-kén költ kegyelmes határozata által a' Nyitrai Ns. Ráptalanban megüresült Kánonokságra Kelet'sényi János Urat a' Megye Titoknokát és Consistorium tagját Kánonokká kinevezni.

M A G Y A R O R S Z Á G.

Po'son Oct. 28-kán. A' 245 dik Országos Ülésben, az Urbéri tárgy, és az erre költ Kegy. Kir. Resolúció feletti tanátskozásban, a' III-dik Törvénytzzikkely, 4-dik §ig úgymint „a' Fa-béli Jusról“ (De Lignatione) haldtak a' Tek. Karok és Rendek.

Néhai T. Boráros Ur, jeles példát hagyott végintézetében, mikép kellessek a' közös honból vett vagyont ismét a' köz Hazának 's embertársaknak boldogításokra fordítani. Hagyott t. i. az elhunyt 1) a' Pesti szegények intézetére, kórházra, tűzoltó szerekre egyenként 500 váltó flot. — 2) Vakok intézetének 1,000 v. flot készpénzben, és 10,000 v. flot, mely még per alatt lévén bírói kézbe van letéve. — 3) Vá-

czi siketnémák intézetére 1,000 v. ftot. — 4) Pesti öt parochialis templomnak egyenként 500 v. ft. 's ezen kívül a' Theresia külvárosinak, hova temettetni kívánt, 1,000 v. ft. — 5) Nemegeyestült pesti görög-egyházaknak (Szerbokének 's Görög-Oláhokének) egyenként 250 v. ft. — 6) Protestansok ket templomának egyenként 100 v. ft. — 7) Szegény gyermekeknek iskolai könyvekre alapítványul 1,000 v. ft. — 8) Ország köz pénztárának 2,000 v. ft. — 9) Város tisztjei nyugpénzi intézetének 1,000 v. ft. 10) 4,800 v. ftot szegény sorsú pesti 24 leányzónak kiházásítására, és pedig egynek 200 v. ftot, melly pénz talán leendő kamatjával együtt a' boldogultnak hitese, vagy ennek kimulta után a' városi tanács választása szerint fog kiadni. — Mia' boldogultnak özvegyét 's atyafijait illető egyéb hagyományokon kívül fenmaradand, egy felében a' Pesten felállítandó dolgozó házra, másikon pedig az árvákintézetére mint általános örökösökre fog jutni. H. T.

A' Nógrádi Mátraaljának azon kies völgyén, hol Kis-Terenye egy roppant gőzkazánú pálinka főző házával, Markháza 's dorogi puszták pedig jól ellátott gazdasági kö épületeik 's malmaikkal, az utasfigyelmét méltán magokra vonják, — nem tsekély rémülés fogá el a' lakosokat, midőn f. h. 15 kén reggeli 7—8dfél óra közt igen érezhető földrengés az épületeket mintegy utnak indulni készteté. Szentegyházunkban a' zászlók lobogtak, azajtók megnyiltanak, függő lámpák, képek, konyha-eszközök hintáztak és tsörömpöltek. Dorogon az uradalmi élesztár több helyen meg is hasadt. A' még pislogott szalmapernyés tűznél szalonnázó ökrészek nyakrafőre futottak szélyel, állítván, hogy az élőfák süllyedő félben hókolnak. Az ég derült, az idő tisztá melég volt, dél felé pedig kis ideig tartó lengeszél következett. — L e l e s z r ö l Z e m -

plényből pedig ezt írja egy hiteles kéz és conventi tag: Igen rémitő 's kártékony volt a' földrengés nálunk is, melly f. h. 15 kén reggeli 7 1/2kor eddig előttünk is méretlen zuhaj és robaj közt keletről nyugotnak terjedt. A' mi ősz házunk (a' Leleszi prépostság épülete) kívülről szemlélők bizonyítási szerint ödöngésbejövén, mint a' vízen lebegő tsolnak először szélythoszsában nyugotra hajlongott 's ismételvén ingásait százados jözanságában is bukdozó ittásként tántorgott; a' fák galyaikat majd a' földre hajlították, az erdők pedig széltiben visilva, suhogva, és retsegve szórták szerete vad gyümöltreiket. Illy látványra előre hátra tekintve mindenki zavarba 's rettegésbe jött, midőn tetovázva épületét hasadozni, 's nagy jégesőként a' vakolat göröngyeit kopogva hullongani szemléle. Én is a' többiekkel ideoda kapkodva lefelé rohantam a' léptőlön 's mintegy 80 lépésnyi közt haladtam hanyathomlok a' 5dik emeletről, midőn hirtelen tsend lön. A' város felől szapora jajokat hallék, a' velem találkozókat kétes tekintete 's felelete még inkább megháborított. A' városban minden épület nyilásokat kapott, de tsak egy kökémény dült le. De a' mi 3 emeletű épületünknek főkép déli része tetőtől talpig meg van rontsolva. Egy szoba sints, mellyben tetemes hasadékok ne mutatkoznának. Nagy rettegés fogott el minden szögletet, 's mi főleg azon szomorodtunk el, hogy goth alkotmányu tisztesszentegyházunk, melly laképuletünkhöz van ragasztva, belől annyira özszeromboltatott, hogy isteni szolgálatot tsak kívül tarthatunk ez-ólta. Ugyan is a' századon tul díszeskedő kemény faragott kövü boltivekről lepörögve majd minden vakolat, azok most pusztán 's mintegy fenyegetőleg merengnek megrendültök után. De beszakadás nem történt se a' templom-

ban se conventben. Elgondolhatni, hogy századok óta nem vala illy rettentő földrengés e' vidéken mint a' mostani; még is áldás a' Gondviselésnek, hogy nem éjjel lepett meg e' mindent resz-kettelő tünemény! — De Zemplényben másutt is dúlt haragja, így Gálszétsen egy templom beszakadt, a' másik összszehasadt, b. Fischerné kastélyát lakhatatlanná tette; 's nem tsak Kassán, hol a' mult levelünkben említettek kivül 15 kémény zuhant le, hanem a' Dargó mentiben is igen hathatós volt; mindazáltal eddigi tudomásunkra legkártékonyabban dühödött Szatmárban, hol az szinte 15kén reggeli 7 óra 's 40 pertzkor keletről mintegy mennydörgéssel köszönt be 's 1'ig tartott dűhe ezernyi ezer kárt okozott. Ugyan is N. Károlyban a' grófi várkastély nagy kéményeit részint lehányta, részint összszehasgatta, az erkélyfölötti tzímer koronáját levelette, a' szép selyem butorokat a' jégzaporként omló vakolatigöröngy összszelyuggatta, de a' falakat is annyira összszerezsélgeté, hogy az építömester ítélete szerint azt tsak nagy baj és költséggel ténhetni lakhatóvá; a' kegyes iskolabeli szerzet gyönyörű szentegyháza tornyát derékon keresztül rokkantá köröslög, belül menyezeltjéről sok diszesítvényt leszórt, 's hajóját végig repesztvén, a' mellé foglalt collegiumot is általányosan lakhatatlanná tette, a' gymnasium épületét is összszehasgatta úgy, hogy a' tanítók a' városban privat házakban kénytelenek lakni, 's a' tanuló ifjuságot haza kellett bocsátani. Kaplonyt szint illy szerentsétlenség érte, mert itt is mind a' templomot mind klastromot haszontalanná tette, 's a' mint mondják Bátorban is. A' mezőpetri tornyot a' templom tetejére sujlotta. Szaniszlón mind a' 5 tornyot szétszórtá; a' szegény megégett Csanálosiaknak nagy bajjal fölépített

házaikat újra összszerepesztette; N. Károlyban minden tisztszállást, vármegyházat összszehasgatott, a' városbeliek házaikon a' kéményeket részint összszézúta részint lehányta; sok a' kár, de a' rémülés még nagyobb, 's annál inkább, mivel még most (18kán) is minden 24 óra közben öszor 4szer is jelentkezik a' rengés, tsakhogy gyöngében. Endréden Geöcz k. tanácsos háza is olly annyira összszorongáltatott, hogy parasztházban tartózkodik. Mező Petritül N. Károlyig sáros az út 's a' károlyi pusztán több helyen karvastagságra buzgott fel a' földből a' viz 's homokot hányt; Csanáloson pedig a' rétek árkaival vízzel teltek el, holott esőnek vagy felhőnek híre sem volt. A' kihányt homokot chemiailag bontolták a' gyógyszerártárok 's azt kénkövel és saletrommal teljesnek találák; az így feltorlasztott homok hamuszínü 's olly finom mint a' lisztláng; a' kutakban is úgy felduzzadt a' viz, hogy majd kávéikon tsaponga ki. Se a' nagy se a' vártemplomban nem tartatik isteniszolgálat. Illy viszontagság 's rettegésben nem tsuda, ha népünk maga magát sem tudja elhatározni, mi tevő legyen; házat bontani nem meri a' közelgő tél miatt, 's házában tartózkodni sem mer a' rászakadás félelme miatt. Az Ér 's lápsági köz, hol legborzasztóbban üze 's üzi erőszakos játékát, leirhatatlan rettegésben alél pertzről pertzre főkép éjjel, mig hozzá, edződik, mint néhány évelőtt a' móriak példájára. Jk.

S. A. Ujhely Oct. 17. A' természet azon borzasztó tüneménye, melly Lisbonát, Sicilia néhány helyeit, Limát, Komáromot 's a' t. több ízben megrémítette Oct. 15. reggeli nyoltzadfél órakor reá ijesztett városunkra. A' földrengést vagy is inkább földindulást a' nép rémítő álmélgodására valami földalatti tompa moraj előzé-meg, mellyet

rögtön a' billengéshez, hullámozáshoz hasonló földindulás követett. Ezen tü-
nemény éjszakról keletkezett, 's 20—
30 némellyek szerint 50—40 pertzene-
tig tartott, mellynek szomorú követke-
zésében a' város hosszában elszórt sá-
torforma hegyek felemelkedve mintegy
helyeikből látszattak elköltözni akarni,
a' tornyok 2—3 lábnyira hajlongának,
a' harangok erős mozgásba jöttek, sőt
az iskolai kis harang megszóllamlott,
a' szentegyházak bolthajtásai, magasabb
épületek köfalai megrepedeztek, 's több
alacsony házak kéményei lehullottak,
az emberek magokat ügyel bajjal tud-
ták lábaikon fentartani 's a' t. E' rémü-
letes esett között a' kétségbe esett nép
az utszákra tódult, 's végső óráit kö-
zelgetni gondolta, legnagyobb kárt a'
kegyes rend szerzetes házában tett. Sem-
mi különös levegői változás nem történt,
melly ezen gyászos földindulást gya-
níthatóvá tette volna, sőt valamint
egész hónapban, úgy most is meleg,
's a' szüretre igen kellemetes napokkal
ditsekedhetünk.

Ungvárról Oct. 18dikán. Folyó
hónap 15d. reggelén nagyon érezhető
földrengés vala nálunk, melly az épü-
leteket megrepedezteté, a' tornyokról
leveté a' kereszteteket, a' Latorcza és
Tisza vizét fenekestől felzavarta 's azok-
ból a' halakat kilökdöste. A' kömüve-
sek, megijedvén a' kövek elevenségé-
től, munkáikat elhagyták. Több lako-
sok gyomor émelygést kaptak, sokan
hányásra kényszerítettek.

Magyar Tudós Társasági
Jelentés.

1. Közetkező November 3-kán kez-
dődik s' Társaságnak 3-dik nagy gyű-
lése, mellyre az előülői levél már min-

den t. i. igazgató, tiszteleti, rendes és
levelező tagot meghívott.

2. Közelebről megjelent a' társa-
ság „Külföldi játékszín“ tizimü gyűjte-
ményében: a) a' Bottsinálta doctor.
Vígjáték 3 felvonásban. Molière után
Kazinczy Ferentz VIII. kötet. Ára 24
kr. pengőben. b) Barnhelmi Minna,
vagy a' katona szerentse. Vígjáték 5
felvonásban. Lessingtől. Fordította Ka-
zinczy Ferentz VIII. kötet. Ára 36 kr.
pengőben.

3. Mind ezen két újabb kötet,
mind a' Tudománytár 2-dik kötete egy
kőmetszettel, mellynek tartalma külön,
már a' közönség eleibe terjesztetett,
található Pesten. Eggenberger Jó'sef
könyvárosnál, kinél a' társaság költse-
gével kijött minden egyéb munkát is az
országbeli könyvárosok megrendelhetik.
October 17d. 1854.

a' Titoknok által.

E R D É L Y.

A' békességnek szelíd embere, az
egyenes lelkű Losonczi I. báró Bánffy
Ferentz, a' N. Enyedi ev. refor. anya-
iskola buzgó főcúratora nints többé.
Szép étetet f. h. 18 kán egy tsendes ha-
lállal rekeszté bé falusi jószágában Fu-
gadon. Aldás a' jó ember emlékeze-
tére.

A' Pénz folyamat October' 30-kán;
közép ár:

A' Státus' 5p. Centes Obligátzióji 99 7/8
Az 1820-béli sorsosok: — —
Az 1821-béli hasonlók: 137 7/8
Bétsvárosa 2 1/2p. Centes Bankó Obl-
tzióji: 58 5/8 for. keltek, mind Conv.
Bank-Aktziák keltek 1261 for. ton.
Conv. Pénzben.

Szerkesztető és Kiadó M á r t o n J ó s e f, Professor. (Landstrasse Nro 315.)

Nyomatdó: Nemes Haykul Antal. (Obere Bäcker - Strasse Nro 755.)